

Document de ședință

B9-0330/2021

7.6.2021

PROPUNERE DE REZOLUȚIE

depusă pe baza declarațiilor Consiliului și Comisiei

în conformitate cu articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul de procedură

referitoare la represiunea sistematică din Belarus și consecințele acesteia pentru
securitatea europeană în urma răpirilor dintr-un avion civil al UE interceptat de
autoritățile belaruse
(2021/2741(RSP))

Helmut Scholz

în numele Grupului The Left

Rezoluția Parlamentului European referitoare la represiunea sistematică din Belarus și consecințele acesteia pentru securitatea europeană în urma răpirilor dintr-un avion civil al UE interceptat de autoritățile belaruse (2021/2741(RSP))

Parlamentul European,

- având în vedere raportul din 15 februarie 2021 al Înaltului Comisar al Organizației Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului privind situația drepturilor omului în Belarus în contextul alegerilor prezidențiale din 2020,
 - având în vedere Rezoluția Consiliului ONU pentru Drepturile Omului din 5 martie 2021 referitoare la situația drepturilor omului în Belarus în perioada premergătoare și posterioară alegerilor prezidențiale din 2020,
 - având în vedere raportul publicat la 5 noiembrie 2020 al raportorului Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), adoptat în baza Mecanismului de la Moscova, privind presupusele încălcări ale drepturilor omului legate de alegerile prezidențiale din 9 august 2020 din Belarus și recomandările cuprinse în acest raport,
 - având în vedere articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,
- A. întrucât serviciile de securitate și agenția de control al traficului aerian din Belarus au forțat cursa Ryanair 4978, care se deplasa de la Atena la Vilnius, să aterizeze la Minsk, în urma unei amenințări cu bombă care a fost contestată; întrucât acest incident recent a dus la o atenție din ce în ce mai mare din partea publicului internațional și a dat naștere unor critici într-o serie de state;
- B. întrucât aterizarea forțată a avionului Ryanair a terorizat pasagerii nevinovați aflați la bord și a încălcat normele fundamentale de siguranță ale aviației civile în general;
- C. întrucât acest incident este cel mai recent dintr-o serie de evenimente politice care au generat preocupări grave în rândul unei mari părți a societății belaruse, al multor cetățeni și al forțelor de opoziție, care de cel puțin nouă luni sunt supuse unei presiuni tot mai mari din partea actualului regim Lukașenko; întrucât incidentul trebuie privit în contextul evoluțiilor sociale, politice și economice generale din Belarus, care au condus la polarizarea și la divizarea profundă a societății belaruse;
- D. întrucât anunțarea rezultatelor alegerilor la 9 august 2020 a declanșat proteste în masă, la care s-a contestat legitimitatea rezultatelor; întrucât atât investigațiile și concluziile ONU, cât și cele ale OSCE au confirmat informațiile privind încălcări grave ale drepturilor omului și ale drepturilor democratice în Belarus în perioada premergătoare alegerilor prezidențiale din 2020 și ulterior, inclusiv numeroase acte de tortură; dispariții forțate; răpiri și expulzări arbitrare, inclusiv expulzarea arbitrară motivată politic de pe teritoriul Belarusului a membrilor Consiliului de coordonare; arestări și detenții arbitrare, inclusiv de minori; acte de violență sexuală și bazată pe gen; privarea arbitrară de viață; atacuri, acte de hărțuire, intimidare și detenția arbitrară a unor membri

ai opoziției politice, printre care se numără membri ai Consiliului de coordonare, apărători ai drepturilor omului, reprezentanți ai societății civile, jurnaliști și alți angajați din mass-media, precum și persoane care încearcă să își exercite în mod pașnic drepturile civile și politice; refuzarea dreptului la libertatea de întrunire pașnică și refuzarea dreptului la libertatea de opinie și de exprimare, atât online, cât și offline, inclusiv prin atacuri asupra mass-mediei și hărțuirea regulată a jurnaliștilor în timp ce aceștia își exercită funcțiile legitime cu ocazia adunărilor, prin revocarea acreditărilor angajaților străini din mass-media, prin blocarea site-urilor mass-media independente și prin închiderea internetului;

- E. întrucât, potrivit Parchetului General, în perioada august 2020-aprilie 2021 au fost inițiate peste trei mii de cauze penale legate de organizarea și desfășurarea de evenimente și proteste ilegale în masă; întrucât s-au raportat, de asemenea, peste 750 de presupuse acte de degradare a clădirilor și daune aduse proprietăților, aproximativ 600 de cazuri de insultă la adresa funcționarilor statului și peste 300 de cazuri de violență sau amenințări de utilizare a violenței împotriva agenților de poliție; întrucât, potrivit estimărilor, peste 300 de persoane sunt deținute ca prizonieri politici și peste 30 000 se pare că au trecut printr-un proces de detenție; întrucât există numeroase informații privind presupuse acte de tortură;
- F. întrucât, în contextul protestelor, este ceva obișnuit ca jurnaliști și activiști de pe platformele de comunicare socială, în special bloggeri, să fie reținuți; întrucât sute de jurnaliști au fost arestați, zeci de jurnaliști s-au confruntat cu detenția administrativă și se pare că au fost supuși violențelor, iar mai mulți au fost amendați; întrucât unii jurnaliști au fost plasați în arest preventiv și li s-au adus acuzații penale; întrucât există numeroase relatări potrivit cărora autoritățile revocă acreditarea jurnaliștilor, inclusiv a corespondenților de presă străini, unii fiind arestați și expulzați din Belarus;
- G. întrucât Comitetul ONU pentru Drepturile Omului și alte organe internaționale din domeniul drepturilor omului au subliniat în repetate rânduri faptul că mai multe dispoziții ale cadrului juridic din Belarus contravin normelor și standardelor internaționale și că restricționează libertatea de exprimare, atât offline, cât și online; întrucât modificările succesive aduse Legii privind mass-media au extins la resursele și canalele online restricțiile privind acordarea de licențe, monitorizarea conținutului și procedurile de avertizare și de suspendare în mass-media și au acordat autorităților competențe discreționare extinse de a bloca site-uri de internet fără hotărâre judecătorească;
- H. întrucât în mai 2021 au fost adoptate alte modificări ale legislației în vigoare privind mass-media; întrucât, în baza acestor modificări, canalele de mass-media pot fi închise fără audiere în instanță; întrucât jurnaliștii care relatează despre evenimente neautorizate vor fi considerați drept participanți; întrucât transmisiunile în direct (pe internet) și publicarea de sondaje de către entități neacreditate vor fi interzise; întrucât lista motivelor pentru care se poate refuza acreditarea presei a fost extinsă, la fel ca și lista tipurilor de conținut interzise în mass-media; întrucât actualele autorități aflate la guvernare în Belarus au luat toate aceste măsuri pentru a reduce și mai mult libertatea mass-mediei, libertatea de exprimare și libertatea de întrunire, precum și pentru a reduce transparența cu privire la acțiunile statului, care este o condiție prealabilă necesară pentru funcționarea democratică a unei societăți;

- I. întrucât atât Raman Pratasevici, cât și prietena sa rusoaică, Sofia Sapega, au fost arestați în timpul aterizării forțate la Minsk a unui avion Ryanair care efectua o cursă de la Atena la Vilnius; întrucât Pratasevici este jurnalist de investigație și a fost redactor-șef la Nexta Live, un canal de comunicare socială cu sediul la Varșovia care a publicat informații despre activitățile și demonstrațiile opoziției și a devenit modalitatea predilectă de organizare a protestelor în Belarus; întrucât Raman Pratasevici are statut de refugiat în UE;
- J. întrucât, într-un material video postat online, Raman Pratasevici a declarat că se află într-o stare bună de sănătate și a recunoscut că a fost implicat în organizarea protestelor în masă de la Minsk; întrucât apariția lui Pratasevici la televiziunea de stat belarusă nu a fost liniștitoare, fiindcă se pare că avea o lovitură la față și că, foarte probabil, apariția sa nu a fost voluntară și că „mărturia” a fost făcută sub presiune; întrucât astfel de mărturii forțate sunt interzise în temeiul Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva torturii;
- K. întrucât, ca răspuns la aterizarea forțată a avionului Ryanair, UE a impus sancțiuni suplimentare, inclusiv sancțiuni economice specifice;
- L. întrucât, în pofida represiunii împotriva sindicaliştilor și a lucrătorilor pentru că au participat la proteste, organizațiile de lucrători au solicitat ridicarea sancțiunilor economice împotriva întreprinderilor din Belarus, deoarece consideră că astfel de sancțiuni ar putea duce la pierderea de locuri de muncă, salarii mai mici și restricții suplimentare ale drepturilor lor de muncă,
1. denunță aterizarea forțată a cursei Ryanair 4978 la Minsk la 23 mai 2021 și solicită Organizației Aviației Civile Internaționale (OACI) să investigheze de urgență acest incident; îndeamnă autoritățile belaruse să coopereze cu instituțiile internaționale de transport aerian, în special cu OACI, la investigarea evenimentelor legate de aterizarea cursei Ryanair 4978, pentru a clarifica pe deplin ce s-a întâmplat; ia act de afirmațiile autorităților belaruse potrivit cărora sunt pregătite să facă acest lucru;
 2. este preocupat de tendința statelor de a interveni în transportul aerian internațional și în normele și standardele sale convenite la nivel internațional, din motive politice, cum a fost recent cazul Belarusului și anterior al altor state; reamintește tuturor statelor că au obligația de a respecta dreptul internațional în ceea ce privește normele internaționale privind transportul aerian; invită UE să nu aplice standarde duble atunci când reacționează la astfel de incidente;
 3. condamnă urmărirea penală în curs împotriva vocilor critice, protestatarilor și activiștilor societății civile din Belarus; ia act cu profundă îngrijorare de numărul mare de cauze penale legate de organizarea și desfășurarea de evenimente și proteste ilegale în masă; invită autoritățile belaruse să pună capăt imediat acestei practici și să schimbe radical cursul evenimentelor; subliniază că această politică subminează normele și valorile de bază ale societății belaruse, precum și coeziunea acesteia;
 4. invită toate forțele din Belarus și comunitatea internațională să exploreze modalități de dialog și de mediere, cu scopul de a reveni la dialog național între toate forțele politice, fără a exclude pe nimeni din acest proces;

5. invită autoritățile belaruse să asigure respectarea deplină a drepturilor omului și a drepturilor democratice; își exprimă îngrijorarea cu privire la intenția de a amâna alegerile pentru consiliile regionale ale deputaților cu un an și jumătate, până la sfârșitul anului 2023;
6. condamnă urmărirea penală care are loc împotriva jurnaliștilor și a altor angajați din mass-media; invită autoritățile din Belarus să asigure respectarea deplină a drepturilor omului, inclusiv a libertății presei și a libertății de exprimare; constată cu profundă îngrijorare că arestarea lui Raman Pratasevici și a Sofiei Sapega este un semn de escaladare extrem de îngrijorătoare a represiunii împotriva vocilor critice, inclusiv împotriva celor care locuiesc în străinătate; cere eliberarea tuturor jurnaliștilor și a angajaților din mass-media arestați în contextul protestelor;
7. solicită autorităților din Belarus să îi elibereze imediat pe Raman Pratasevici și pe Sofia Sapega și să le permită să părăsească țara;
8. cere eliberarea urgentă a tuturor prizonierilor politici și a tuturor celor arestați în contextul protestelor postelectorale;
9. își reiterează poziția de principiu conform căreia dreptul internațional trebuie respectat în întregime, și anume dreptul internațional al drepturilor omului și dispoziția din Carta ONU referitoare la principiile relațiilor internaționale, inclusiv dreptul suveran al poporului de a-și alege viitorul fără ingerințe străine și fără proceduri de impunere a unor sancțiuni; respinge și denunță standardele duble în evaluarea și aplicarea acestor norme;
10. ia act de sprijinul internațional pentru protestele societății civile din Belarus, care încearcă să depășească impasul și să găsească soluții la criza profundă;
11. subliniază că spirala impunerii tot mai multor sancțiuni nu reprezintă o alternativă rezonabilă la acceptarea politicii anterioare a regimului Lukașenko, care are scopul de echilibra selectiv consolidarea relațiilor cu Federația Rusă, pe de o parte, și intensificarea relațiilor cu UE, pe de altă parte, cu unicul scop de a asigura menținerea puterii politice a regimului; ia act de faptul că ambele politici au eșuat și au condus la tensiuni regionale și represiuni din ce în ce mai accentuate în Belarus;
12. invită UE să colaboreze cu OSCE și cu ONU pentru a contribui la încetarea confruntării din Belarus și revenirea la un dialog național; îndeamnă toți partenerii internaționali să respecte dreptul poporului belarus de a-și decide propriul drum spre dezvoltare, fără presiuni și interferențe externe;
13. își exprimă îngrijorarea cu privire la impactul negativ asupra întregului popor belarus al sancțiunilor economice deja impuse sau plănuite de UE; respinge, prin urmare, sancțiunile economice; subliniază că aceste sancțiuni riscă să adâncească dezbinarea societății belaruse, contribuind la înrăutățirea situației sociale a multor persoane din țară, și că nu vor contribui la revenirea la democrație și reconciliere în societatea belarusă;
14. ia act de măsurile restrictive specifice îndreptate împotriva politicienilor responsabili sau a altor persoane găsite vinovate de încălcarea drepturilor omului și responsabile de

oprimarea celor care depun eforturi pentru o societate și o dezbatere democratică și pluralistă, exercitându-și drepturile politice și sociale, inclusiv dreptul la grevă și la libertatea de exprimare;

15. își exprimă îngrijorarea cu privire la tensiunile tot mai mari din regiune; regretă declarațiile și politicile Lituaniei și ale Poloniei care alimentează confruntările din regiune; invită toate părțile implicate să dea dovadă de reținere și să nu mai alimenteze conflictul intern din Belarus;
16. solicită UE să respecte dorința durabilă a majorității populației din Belarus de a continua cooperarea și relațiile de prietenie și reciproc avantajoase ale statului lor suveran, atât cu UE și cu toate statele sale membre, cât și cu Federația Rusă: reamintește că relațiile dintre Belarus și Rusia sunt adânc înrădăcinate în special în experiențele secolului al XX-lea și că ele au avut influență asupra proceselor de tranziție care au început în toate noile state independente ale fostei URSS după dizolvarea Uniunii Sovietice: subliniază că aceste aspecte continuă să aibă impact asupra acestor societăți aflate în tranziție și să influențeze așteptările concrete și dreptul cetățenilor de a determina viitorul statului și societății lor;
17. subliniază necesitatea reorientării politicii UE privind Parteneriatul estic; solicită să se pună capăt politicilor care obligă țările din regiune să aleagă între cooperarea cu UE și cea cu Federația Rusă; reamintește că Belarus, cu mult timp înainte de izbucnirea conflictului actual, a decis să stabilească o relație specială cu Federația Rusă și să coopereze în cadrul Uniunii Economice Eurasiatice;
18. subliniază necesitatea urgentă a unui dialog regional care să includă Rusia și UE, menit să reducă tensiunile politice din regiune, să restabilească încrederea și să promoveze relații economice, comerciale și culturale reciproc fructuoase și să permită tuturor părților interesate civile să își stabilească propriile structuri politice, constituționale și juridice;
19. ia act cu mare îngrijorare de concentrarea de forțe militare la frontierele dintre UE și Rusia; este preocupat de faptul că instabilitatea politică din Belarus se adaugă la confruntarea militară dintre NATO și Rusia; solicită retragerea forțelor NATO de la frontierele Rusiei și începerea negocierilor de dezarmare în vederea încetării desfășurării de forțe militare în Europa și a diminuării pericolului tot mai mare de război;
20. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, parlamentelor și guvernelor statelor membre, precum și guvernului Belarusului.